

Referanser:

Arkivsak: 26/00209-1

Saksdokumenter:

Final_Kairos_document_II_English NOV25
Global Kairos for Justice response to KP2 Faith in a Time of Genocide nov2025
CMEP respons Kairos 2
ELCJHL Statement on Settler Attack in Birzeit 26.1.26
Report Issues-Facing-Christians-in-Jerusalem-Dec2025
Statement 20260117 Head of Churches Jerusalem

Palestinske kristnes situasjon

Sammendrag

Situasjonen for palestinske kristne forverres. Krigen på Gaza kan føre til at nesten ingen kristne blir værende igjen på Gaza om de gis mulighet til å reise. I Øst-Jerusalem og på Vestbredden opplever palestinere å bli fortrent, og de utsettes for vold og trakassering av israelske settlere. Dette rammer også de kristne. Områder i og rundt Betlehem har hatt en betydelig kristen befolkning, nå svinner den hen, og mange familier har allerede forlatt sine hjem og reist utenlandsk. Dette er en stor sorg og går sterkt ut over de lokale menighetene.

Vedlagt saken finnes noen viktige uttalelser og dokumenter fra palestinske kirkeledere som er publisert siden forrige møte i Mellomkirkelig råd.

- *Report from the Patriarchs and Heads of the Churches in Jerusalem Protecting Holy Land Christians.* Des. - 25
- *A statement from the Patriarchs and Heads of the Churches in Jerusalem on the Unity and Representation of the Christian Communities in the Holy land,* 18. jan. -26
- *Statement from Bishop Dr. Imad Haddad on Settler Attack in Birzeit,* 26. jan. -26
- *A Moment of Truth: Faith in Time of Genocide,* 15. nov. - 25

Saksdokumentet gir først en kort presentasjon av de tre første uttalelsene (Del 1), for så å konsentrere seg om *A Moment of Truth*, fra Kairos Palestine. (Del 2).

Dokumentet, som heretter benevnes Kairos 2, beskriver først den grusomme realiteten palestinerne lever under, så henvender man seg til kristne i regionen, før dokumentet avsluttes med et kall til anger og handling fra det globale kristne fellesskapet. Dokumentet er en oppfølging av Kairosdokumentet fra 2008, som er blitt stående som et svært viktig budskap fra kristne palestinere til den verdensvide kirken.

Det forutsettes at Kairos 2- dokumentet er lest, og saksdokumentet gjengir derfor ikke innholdet, men drøfter mer overordnet hvordan Mellomkirkelig råd (MKR) bør forholde seg til utfordringene i dokumentet, og det antydes hvordan en respons fra Den norske kirke v/MKR uttrykkes.

Forslag til vedtak

1. Mellomkirkelig råd merker seg uttalelsene fra palestinske kirkeledere med dyp uro og bekymring, og ber administrasjonen følge de opp i rådets informasjons- og solidaritetsarbeid.
2. Mellomkirkelig råd takker Kairos Palestine for dokumentet *A Moment of Truth: Faith in Time of Genocide (Kairos 2)*.

Rådet ber om at Kairos 2-dokumentet følges opp ut fra de perspektivene som skisseres i saksdokumentet, og at dokumentet drøftes grundig i arbeidet med revidering av *Strategi for Mellomkirkelig råds engasjement i Israel og Palestina 2024-2026*.

Mellomkirkelig råd ber rådsleder og generalsekretær oversende en solidarisk hilsen til Kairos Palestine.

Saksorientering

Bakgrunn

Del 1: Kort presentasjon av uttalelser fra palestinske kirkeledere

Patriarkene og kirkelederne (i de historiske kirkene) har de siste par årene stadig oftere kommet med fellesuttalelser, noe som er en konsekvens av at situasjonen for de kristne blir mer og mer kritisk.

Rapporten fra desember 2025 redegjør for hvordan krigen på Gaza har ødelagt kirker og kristne institusjoner, bl.a. sykehus på Gaza. De kristne melder om veldig små forbedringer i levekårene etter våpenhvilen. Lidelsene er fortsatt enorme. Kirkelederne er opptatte av gjenoppbyggingen av Gaza, og de oppfordrer til kirkelig deltakelse i interreligiøs dialog i sammenheng med president Trumps fredsplan.

Uttalelsen fra januar 2026 er et oppgjør med skadelig kristensjonisme som ødelegger relasjoner mellom kirker og kristne i det hellige land, og som bidrar til å fortrenge kristne palestinere fra deres land. Denne uttalelsen har fått mye oppmerksomhet og blitt møtt med sterk kritikk fra bl.a. USA ambassadør til Israel, Mike Huckabee og fra kristensjonistiske miljøer.¹

Uttalelsen fra den nye biskopen i Den evangelisk-lutherske kirke i Jordan og det hellige land, Imad Haddad, handler om den ødeleggende settlervolden på Vestbredden, som nylig rammet en familie i Birzeit og hvor en eldre kvinne havnet på sykehus. Denne familien var slektninger til en av lærerne på den lutherske skolen i Ramallah.

Nyheter fra ELCJHL kan følges her: [News | ELCJHL](#)

Del 2: Kairos 2 – dokumentet

1. Bakgrunn

Innledningsvis må det minnes om at utgangspunktet for MKRs vurdering av Kairos 2- dokumentet er den vedtatte *Strategi for Mellomkirkelig råds engasjement i Israel og Palestina 2024-2026*.² To av hovedmålene i strategien er å:

1. Styrke relasjoner til kristne i Palestina og Israel.
 - Bidra til økt kunnskap om de kristnes situasjon gjennom å formidle kristne stemmer fra regionen inn i norsk kirkeliv og offentlighet.
2. Fremme teologisk refleksjon og religionsdialog som gir økt kunnskap og forståelse for konfliktenes kompleksitet.
 - Ta tydelig avstand fra alle former for antisemittisme og islamofobi og reagere når dette dukker opp i våre egne sammenhenger og i det offentlige rom. Være en kunnskapsbasert bidragsyter hva angår forståelse av disse begrepene, for å bidra til at de ikke utvannes eller misbrukes.³

MKRs respons på Kairos 2 må også ses lys av nyere uttalelser fra Den norske kirke, ikke minst [Bispemøtets uttalelse fra mai 2025](#).

Det første Kairosdokumentet, [Sannhetens øyeblikk](#), fra 2008 ble oversatt til norsk og mye brukt i MKRs informasjonsarbeid. MKR-ansatte bidro også artikkelsamlingen *Sannhetens øyeblikk. Israel, Palestina og Den norske kirke*, som ble utgitt i 2013. Kairosdokumentet ble kritisert fra enkelte israelsvennlige miljøer, men ble stort sett veldig godt mottatt og er mye brukt i kirkelig solidaritetsarbeid.

Det nye Kairosdokumentet som ble lansert i november i fjor, er mye skarpere i tonen og på flere måter mer utfordrende å forholde seg til.

¹ Dagen: [Flere av Jerusalems patriarker ut mot kristensjonisme](#)

² [Strategi](#) for Mellomkirkelig råds engasjement i Israel og Palestina 2024-2026.

2. Kairos 2-dokumentes hovedbudskap

We live now in a time of genocide, ethnic cleansing and forced displacement unfolding before the eyes of the world. This moment — a moment of truth — demands from us a new stand unlike any before it. It is both a decisive moment and. Today, we renew our stand for truth and our commitment to fundamental religious, theological and moral principles. We look at our reality and take a renewed stand, responding to the voice of the Holy Spirit deep within us, listening to the call of faith in this time of genocide. We renew our message of faith, hope, and love — offering a faith-inspired vision for the time after genocide. (§ 2)

Dokumentet innledes med et stort alvor, palestinerne opplever at verden er vitne til et folkemord, uten å stanse det. Dypt forankret i sin kristen tro utfordrer forfatterne alle troende:

We call upon all people of conscience — believers in God from every faith and persons of conviction — to join together in coalitions that safeguard humanity from further descent into the reality of injustice, tyranny and domination. We call for the creation of an alternative, just and humane world order as the present global system has failed in its most important responsibilities: to defend the weak and to preserve international peace and security. (§ 3.9)

More than ever, now is a time for costly solidarity. By its very nature, true solidarity is costly. It has a price. It is a faith-based stance, a human commitment and a moral responsibility. True solidarity is also the embodiment of our shared humanity and fraternity. Either we live together — or we perish together. Today it is Palestine. Tomorrow it will be other marginalized and oppressed peoples. (§ 3.11)

Dokumentet tviholder på håpet, forankret i korset og oppstandelsen:

From the land of the Incarnation, the Cross and the Resurrection, we renew our word of hope in the God of the poor, the oppressed and the downtrodden. The genocidal war has sought to strip us of our hope and faith in God's goodness and in life upon our land. Yet we declare our adherence to our faith in a holy and just God, and in the right God has given us to live with dignity on our land and the land of our ancestors. This is our hope. This is our steadfastness. This is our resistance. (§4.1)

Kairos 2 har en rekke oppfordringer til konkret handling, mange handler om politisk, økonomisk og diplomatisk press på Israel, andre er oppfordringer til forbønn og solidarisk medvandring. Et hovedbudskap er at situasjonen er så prekær at nå må verdenssamfunnet og søsterkirkene våkne opp og handle.

3. Hvordan lese Kairos 2-dokumentet?

Kairos Palestine presenterer det nye dokumentet slik på sin hjemmeside:

This new Kairos document provides a renewed theological and spiritual reading of the Palestinian and global reality. It describes our present as a time of genocide, ethnic cleansing, and forced displacement unfolding before the eyes of the world. It affirms that this moment demands a new stance—one of faith, truth, and responsibility.

"We live now in a time of genocide, ethnic cleansing and forced displacement unfolding before the eyes of the world. This moment demands from us a new stand, one unlike any before it. It is both a decisive moment and a moment of truth. Today, we renew our stand for truth and our commitment to fundamental religious,

theological and moral principles. We look at our reality and take a renewed stand, responding to the voice of the Holy Spirit deep within us, listening to the call of faith in this time of genocide. We renew our message of faith, hope, and love — offering a faith-inspired vision for the time after genocide."⁴

Dokumentet er skrevet av palestinske kristne som selv lever under ekstreme forhold og som er dypt fortvilet, slitne og mismodige. De lever nært på mennesker som har mistet sine kjære i krigen på Gaza. Drap, vold, fengslinger og fordrivelse fra hus og hjem er en del av den hverdagen de lever i på Vestbredden. Hver dag er utrygg og uforutsigbar. Mange kristne forlater nå Øst-Jerusalem og Vestbredden, og det er en reell frykt for at kristnes gamle kjerneområde rundt Bethlehem, frelserens fødeby, tømmes helt for kristne. Det er en stor sorg for mange foreldre når deres barn reiser til utlandet, for trolig aldri å vende tilbake til hjemlandet, Palestina.

Ut fra denne realiteten, må vi forstå Kairosdokuments rop om oppmerksomhet og skuffelsen over manglende støtte fra det verdensvide kristne fellesskapet. Noen kirker, som Den norske kirke, har vært tydelige i sin forståelse og støtte, noe som verdsettes i dokumentet. Men desto større er skuffelsen over kirker og kristne som har mest sympati for Israel og for jødene, og som gir en teologisk begrunnelse for jødernes rett til hele landet. Dokumentets dom over kristensionismen er hard. Harmen over det internasjonale samfunnet og vestlige politikeres manglene evne og vilje til å stanse krigen på Gaza og Israels ekspansjon på Vestbredden er forståelig.

Vi må lese dokumentet i lys av *forfatternes* virkelighet – ikke vår egen. Fra vårt perspektiv kan det stilles spørsmål ved dokumentets begrepsbruk og ideologisk pregete analyser og virkelighetsoppfatninger. Dokumentets generaliseringer av «vesten» og gjentatte sammenstillinger av begrepene settler colonialism, ethnic cleansing, apartheid, racism og zionism, er problematisk. Avsnittet om 7. oktober oppleves også uklart, for å nevne et annet eksempel.

Men uvant begrepsbruk må ikke stenge for dokumentets veldig alvorlige buskap og rop handling for å få slutt på en helt uholdbar situasjon. Vi må lese med stor respekt for forfatternes erfaringsbaserte kunnskap, selv om deres måte å uttrykke seg på, ikke uten videre lar seg overføre slik at dette gir gjenkjennelse og tilslutning i vår sammenheng.

Vi utfordres til å snakke sant om realitetene i Israel og Palestina og bruke adekvate begrep, selv om de provoserer. Men begrepsbruken i deler av dokumentet, særlig første del om realitetene, vil neppe fungere godt i Den norske kirkes solidaritetsarbeid eller i vårt dialogarbeid. Her er også forklaringsmodeller og begrepsbruk som en kan være uenig i.

Det er derfor krevende å bruke dokumentet som utgangspunkt for konstruktive samtaler om årsaksforklaringer og løsningsmuligheter. MKR bør legge til grunn av

⁴ [Kairos Palestine hjemmeside 20250126](#)

Kairosdokumentet er kristne palestineres dokument, og ikke et dokument rådet skal slutte seg til eller gjøre til sitt eget.

Men dette betyr selvsagt ikke at Den norske kirke ikke skal ta utfordringene dokumentet gir oss på dypeste alvor. En av de klareste utfordringene er oppfordringer til BDS (boycott, divestment and sanctions) som går lenger enn MKR har vedtatt i sin strategi. En eventuell endring av strategien på dette punktet, vil måtte behandles som en egen sak i MKR.

MKR bør merke seg dokumentets klare oppfordring til å ta tydelig avstand fra kristensjonisme. Dette gir motivasjon til å videreføre og forsterke MKR og Bispemøtets engasjement på dette området. Biskopene har tidligere advart tydelig mot usunn kristensjonisme.

Oppfordringen om å ta avstand fra *jødisk* sionisme er problematisk i og med at dokumentet i liten grad nyanserer mellom ulike former for jødisk sionisme. Påstanden om at sionisme i generell forstand nærmest med nødvendighet ender i etniske rensing og folkemord, vil nok mange være uenig i. Mange jøder er sionister ut fra en forståelse at sionisme betyr at jøder skal kunne bo i et land hvor de kjenner seg trygg og kan leve ut sin jødiske identitet. Å betrakte sionisme som rasisme er omstridt, og kan diskuteres. MKR bør bruke et mer presist og nyansert språk i omtale av jødisk sionisme enn Kairos 2.

Dokumentet uttrykker flere ganger anerkjennelse og takknemlighet for støtten fra kirker og andre organisasjoner som viser støtte og solidaritet. Tredje del henvender seg direkte til det globale kirkefellesskapet:

We call for a global theological movement built on the pillars of God's Kingdom — a movement that arises from the contexts and struggles of peoples suffering from colonialism, racism, apartheid and the structural poverty produced by corrupt economic and political systems that serve the interests of the world's empires. We challenge the false logic of a "neutral" or "balanced" peace as well as forms of ecclesial diplomacy that do not speak truth to power as a way to evade moral and spiritual responsibility. Together with our partners around the world, we have engaged in selfexamination to free ourselves from the residues of colonial theologies which we inherited from the West. (Pkt. 3.6)

More than ever, now is a time for costly solidarity. By its very nature, true solidarity is costly. It has a price. It is a faith-based stance, a human commitment and a moral responsibility. True solidarity is also the embodiment of our shared humanity and fraternity. Either we live together — or we perish together. Today it is Palestine. Tomorrow it will be other marginalized and oppressed peoples. (Pkt. 3.11)

I forbindelse med revideringen av strategien, som må gjøres i løpet av 2026, bør MKR se nærmere på utfordringene i del 3 av Kairos 2, og drøfte nærmere relevante oppfølginger av utfordringene. Det legges ikke opp til dette nå, i denne første responsen på Kairos 2.

4. To ulike måter å respondere på Kairos-2.

Global Kairos for Justice, er en internasjonal kristen solidaritetsbevegelse, og i forbindelse med lanserings-konferansen i Betlehem i november uttalte de:

Gathered in Bethlehem—in the midst of ethnic cleansing and genocide—Global Kairos for Justice (GKJ) unreservedly endorses the recently released, second Kairos Palestine document, A Moment of Truth: Faith in a Time of Genocide.

(Uttalelsen er vedlagt)

Uttalelsen legger seg tett opp til begrepsbruken i Kairos-2, og anbefaler dokumentet for studier og mobilisering for å realisere frihet og rettferdighet for palestinerne.

Det er en sterkt støtte til det palestinske Kairosmiljøet, men en setning er problematisk: «We commit to boycott dialogue with voices who promote occupation, apartheid and genocide.» MKRs praksis har vært at vi forholder oss til, og snakker med, alle mennesker, også dem vi er dypt uenig med. Kirken kan ikke boikotte meningsmotstandere.

En håndfull kirkefolk fra Sabeel – Kairos Norge var med på møtet i Betlehem som vedtok uttalelsen. Sabeel – Kairos Norge vil oversette dokumentet til norsk, og MKRs stab har god kontakt med dette miljøet og vil samhandle med dem om oppfølgingen av Kairos-2 i norsk sammenheng.

Churches for Middle East Peace, et bredt økumenisk solidaritetsnettverk i USA (hvor bl.a. den lutherske kirken ELCA er med) kom med en offentlig uttalelse 17. november. Denne uttalelsen er et eksempel på en ydmyk og edruelig respons i en mer kirkelig enn politisk uttrykksmåte.

«CMEP acknowledges the realise of Kairos Palestine 2 as a profound theological testimony written in the rubble of Gaza, in the dust of demolished homes, in the tears of mothers, and in the refugee camps of Palestine. It is a theology of the cross, born of suffering, endurance, and deep faith, yet also a theology of hope: faith and love from the heart of suffering».

(Uttalelsen er vedlagt)

Det oppfordres til å lytte, ta lidelsene på fullt alvor og til selverkjennelse og forpliktende refleksjon, bønn og handling. Det palestinske dokumentet anerkjennes på en respektfull måte og omstridte begrep brukes på en mer forsiktig måte. Det anbefales at MKR inspireres av denne måten å respondere.

5. Mellomkirkelig råds mulige respons på Kairos-2

Det forventes en respons fra Den norske kirke/MKR på Kairos-2 dokumentet. Rådet må være forberedt på å kommentere det. Som nevnt planlegger Sabeel-Kairos Norge en norsk oversettelse. Dokumentet er så vidt drøftet i Kirkeukekomiteen, og det er nyttig å ha kontakt med andre organisasjoner og kirker om oppfølging av dokumentets utfordringer i en norsk kontekst.

Det er naturlig å vurdere Kairos-2 i forbindelse med revidering av MKRs strategi, som vi skje på et av høstmøtene i rådet. Men det kan bli aktuelt å kommentere dokumentet før den tid, og det følgende er *forslag* til respons. Det foreslås at dette

ikke vedtas av rådet nå, men er formuleringer som kan vurderes å bruk ei ulike sammenhenger. Tonen er noe skarpere enn i MKRs tidligere uttalelser og i strategien, noe som skyldes den forsterkede katastrofen.

Avsnittet under er tenkt som forslag til hvordan MKR kan respondere på Kairos 2 og momenter som kan tas med i arbeidet med å revidere strategien.

MKR bør lytte med dyp respekt og ydmykhet til våre palestinske søskens beskrivelser av de lidelser de gjennomgår. Kairos 2- dokumentet bør anerkjennes som et sterkt og troverdig teologisk vitnesbyrd, som vi tar til oss med dypt alvor og selvransakelse.

Den palestinske befolkningen opplever et folkemord og etnisk rensing. Det er ikke til å holde ut, at de ufattelige lidelsene på Gaza og den systematiske ødeleggelsen av palestinernes livsvilkår på Vestbredden, får fortsette uten at det internasjonale samfunnet makter å stoppe slike krigsforbrytelser og grove menneskerettighetsbrudd.

- MKR oppfordrer norske myndigheter til å fortsette sin kritikk av den pågående volden og uretten og øke presset på israelske myndigheter gjennom effektive, konstruktive og konkrete tiltak.
- Vi ber norske myndigheter tviholde på internasjonal rett og menneskerettighetene som rammeverk for diplomatiske samtaler og forhandlinger om en fredsløsning.

MKR deler de kristne palestinernes skuffelse og forstår opplevelsen av å bli sviktet av trossøsken, som ut fra en kristensionistisk tilnærming, i realiteten forsvarer overgrepene fra israelske myndigheter.

- MKR tar sterkt avstand fra all teologisk språkbruk som forsvarer urett og som ikke innrømmer palestinerne samme rett til selvstyre og menneskerettigheter som den israelske befolkningen.
- Vi aksepter ingen teologisk begrunnelse, uavhengig av om den har kristen, jødisk eller muslimsk opphav, som differensierer menneskeverd og rettigheter ut fra menneskers etiske, kulturelle eller religiøse tilhørighet.
- Vi vil ta avstand fra *destruktiv* sionisme (både kristen og jødisk) og islamistisk ideologi som fratar mennesker likeverd og rettigheter, samtidig som vi bekjemper antisemittisme og islamofobi.
- Som kirke i Norge forplikter vi oss til å arbeide for en rettferdig og varig fred for alle som bor i Israel og Palestina.

MKR vil fortsette å støtte de kristne i regionen slik at det kristne nærværet opprettholdes.

- Vi vil snakke sant om realitetene og formidle sannferdige historier om forholdene kristne palestinere lever under.

- Vi vil oppfordre menighetene i Den norske kirke til å be for de palestinske kristne, og særlig for vår lutherske søsterkirke og vi vil oppfordre til ofringer og økonomisk støtte til ELCJHL.
- Den norske kirke vil samarbeide nært med økumeniske organisasjoner, slik som Norges Kristne Råd og Kirkens Nødhjelp her hjemme, og internasjonalt gjennom Kirkenes Verdensråd, Det lutherske verdensforbund og Kirkerådet i Midtøsten.

Gjennom dette vil Den norske kirke, sammen med gode krefter i både Israel og Palestina, opprettholde håpet om rettferdighet og varig fred for alle som lever i området.

Kairos-2 dokumentet er omfattende og komplekst, noe som krever ytterligere vurderinger før MKR som råd eventuelt uttaler seg. Det foreslås derfor at rådsleder og generalsekretær oversender en solidaritetshilsen til Kairos Palestine, og at det arbeides videre med de utfordringer Kairos 2 gir, ut fra anbefalingene i sakspapiret.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Oppfølgingen av med Kairos 2- dokumentet inngår i arbeid med *Strategi for Mellomkirkelig råds engasjement i Israel og Palestina 2024-2026*, og dekkes innenfor ordinære budsjetteter.